

ERDÉLYI SZÖVETSÉG – IDEGENBE SZAKADT TESTVÉREINKÉRT

(Visszatekintés az utóbbi évek tevékenységére)

Az Erdélyi Szövetség többévi előkészítő munka után Fővárosunkban **az első emléktáblát avatta fel** 2012-ben ünnepi üléssel összekötve **Orbán Baláznak** a Magyar Országház képviselő választásának 140; az MTA levelező tagjának megválasztása 125. évfordulója alkalmából a Budapest- Kálvin téri Református Egyházközség gyülekezeti termének külső falán.

Az „**Ellenpontok**” folyóirat létrejöttének 30. évfordulója alkalmából „*A demokratikus ellenzék Lengyelországban és a Kárpát-medence magyarok lakta részein az 1980-as években*” c. 2012.évben a Magyarországi Lengyel Múzeuma és Levéltárával közösen szervezett konferenciánkkal a lengyel- erdélyi kapcsolatokat erősítettük. Az erdélyi felsőoktatás helyzetét gondjait a 2015.évben szervezett konferenciánkon mutattuk be.

A területi autonómia kivívásáig közbenső lépésnek tartjuk az egyházi-kulturális autonómiát; vagyis az egyházközségek köré szerveződő kulturális élet felerősítését. Ehhez szeretnénk segítséget nyújtani az egyházközségi közkönyvtárak kialakításával. Könyveket szállítunk ki Erdélybe a katolikus és unitárius egyházközségeknek.

NEA támogatással 2014. novemberében rendezte meg **az Embermentés a vészorszakban** című, a Holocaust 70. évfordulóján rendezett tudományos **konferenciát**, bemutatóva azt az embermentő tevékenységet, amely a vészorszakban üldözöttek, zsidók megmentése érdekében folyt a Kárpát-medencében.

(folyóiratunk: <http://erdelyiszovetseg.hu/>)

A romániai magyar felsőoktatás szakmai-szervezeti kérdéseit járta körül az Erdélyi Szövetség 2015.november 14-i konferenciáján, amelynek védnöke és egyik előadója dr. Szili Katalin miniszterelnöki megbízott volt.

2016-ban kiadtuk – miniszterelnöki támogatással - angol-német nyelven **az Embermentés a Vészorszakban c. kötetünket, hogy a kormányunk kezébe adjunk egy angol-német nyelvű kiadványt**, és elkezdjük eljuttatását külföldre az egyetemi, illetve az állami nemzeti könyvtárakba az országimázs javítására. A tengeren túlra a digitális formában juttattuk el.

Szervezetünk internetes felhívás mellett maga is gyűjtött hatalmas – itt nem részletezhető - összeget alelnökünk segítségével Svájcban a **Nagykárolyi ref. Kálvin Központ**ra, amely ökumenikus kulturális és szociális központja lesz a partiumi ifjúságnak és időskorúaknak. Tolnay István lelkipásztor válaszleveléből idézünk:

„ Alulírott Tolnay István református lelkész ezennel tisztelettel és szeretettel mondok köszönetet az Erdélyi Szövetség Elnöksége és minden tagja számára... Köszönjük,

hogy az Erdélyi Szövetséget mától kezdve egyik legfontosabb stratégiai partnerünknek és támogatóknak tekinthetjük közösségünk és templomunk építésének népszerűsítésében országhatárokon innen és túl. és végül, de nem utolsó sorban köszönjük az erdélyi Szövetség könyvadományait is, amely kiadványokat egyenesen a gyülekezeti vallásórákra járó gyermekeink kezébe adhatjuk....”

2017-ben kiemelten **támogattuk** a Romániai Falugazda Szövetséget (ROMFALSZ): Levélben szorgalmaztuk állami szerveknél a szórványfalvak falugazdáinak ellátását használt **kisbuszokkal**, mert a magyar anyanyelvű (esetleg lelkész) falugondnok az anyanyelvű ügyintézője az időseknek és tolmács; aki egy-egy magyar iskola központba viszi naponta a környék magyar gyermekeit, megszervezi a közösség hagyományápoló rendezvényeit, falunapokat, nemzeti ünnepeiket. Pordány László tagunk - volt nagykövet - segítségével másfél millió forint érkezett a kanadai magyarok gyűjtéseként, amiből egy kisbusz vásárlását tudták megoldani a ROMFALSZ számára.

Kezdeményezésünkre és szervezésünk eredményeképp a **PRO HUNGARIS Kulturális Értékközvetítő Alapítvány** - mint adományozó 532 darab, kiadványt adományozott oktatási és kulturális célokra 7 Erdélyi Unitárius Egyházközségnek.

2017- július 1-2-án, a **Sarlós Boldogasszony ünnepén** - ami a falu búcsúnapja - a katolikus és unitárius hívek, s a környező falvakból ideseregülő vendégek kölcsönösen tiszteletben avatták Magyarzsákonon – a magyarországi Hegedűs Sándor Emlékbizottság kezdeményezésére – a Hegedűs Sándor emlékszobát, mely ünnepség finanszírozását NEA-pályázatból segítettük.

Az árpádkori unitárius templomban a szószéki szolgálatot Bálint Benczédi Ferenc püspök úr végezte el. Balázs Sándor unitárius lelkész köszöntötte a megjelenteket. Az unitárius istentiszteletet követően megkezdődött az ünnepi megemlékezés Hegedűs Sándorra – aki pénzügyi szakemberként, és a Széll Kálmán-kormány kereskedelemügyi minisztereként sokat tett Magyarország és benne Erdély fejlesztéséért. A vendégeket köszöntötte többek között Dr. Csige Sándor Zoltán vezető konzul; a helyi polgármester, Bácsfainé Dr. Hévízi Józsa az Erdélyi Szövetség elnöke Hegedűs Béla alpolgármester és egyházközségi gondnok. Ezt követően került sor az **emlékpark és kopjafa, valamint emlékszoba avatására**. (Az emlékszoba könyvtárát Szövetségünk által szállított adományból állították össze.) Az ünnepségen az Erdélyi Szövetség képviselőjében 5 fő vett részt.

Az egész rendezvény legnagyobb sikerének és eredményének az nevezhető, hogy mind a falu lakosságát (vallási hovatartozástól függetlenül), mind a tágabb környezet (környékbeli falvak, Segesvár, Balavásár, Gyulakuta stb., érkeztek vendégek) érdeklődését sikerült felkelteni egy nemes cél érdekében. A magyarzsákokiak példás módon és mértékben mozdultak meg a rendezvénnyel kapcsolatos teendők elvégzésére, amely nagy mértékben hozzájárult az egész rendezvény sikeréhez, s ez egyúttal fontos közösség kovácsoló erőt is jelent.

Az ünnepség nagy mértékben emelte a helyi lakosok önbecsülését egyrészt a falu nagyjának példája, másrészt a magyar konzul és az anyaországból jött vendégek miatt, amit oly módon

- meghatottan - fogalmaztak meg: ilyen messziről eljöttek, megtiszteltek és fontosnak tartottak bennünket megismerni és híres szülöttünkre velünk együtt emlékezni. Mindez egyértelműen növelte identitás és összetartozás tudatukat, s ennek ébrentartása minden résztvevőre további feladatokat kell rójon.

A résztvevők egybehangzó véleménye az volt, nemes cél érdekében szervezett, megfelelő mélységű lelki és szellemi tartalommal megtöltött, az emberek hazaszeretetére, a nemzeti összetartozásra és büszkeségre, az önbecsülésre építő és ható összejövételnek nagy szerepe és jelentősége van egy akármilyen kicsi és leépülőben, elnéptelenedőben lévő település életében is, s ez kihat a tágabb környezetre is, és inspirálólag hathat a faluban maradt idős emberek ott szerzett élményein keresztül az elvándorolt fiatalabb nemzedékekre is. (Bővebben az alábbi sajtóban olvasható/nézhető:

- [Vendégségben - Magyarzsákod \(Hegedüs Sándor\) 170706 - YouTube](#)

▶ 46:33

<https://www.youtube.com/watch?v=JW-gmF163Lc>

- [Műsorok - Marosvásárhelyi Rádió marosvasarhelyiradio.ro/radio](#)

... VENDÉGSÉGBEN – Hegedüs Sándor emléknep **Magyarzsákodon** ·

- [Kárpát Expressz | MédiaKlikk www.mediaklikk.hu/musor/karpatexpressz/](#)

Kárpát expressz, 2017.07.23-i adás · 20:00.

Az ős folyamán **Közigazgatás-önigazgatás, autonómia-típusok Európában** címmel tartott az Erdélyi Szövetség elnöke, Bácsfainé Dr. Hévízi Józsa vetített képes előadást erdélyi autonómia-körúton. Bevezetőt mondott dr. Ábrám Zoltán, az EMKE országos alelnöke, aki röviden bemutatott az autonóm területek zászlói közül néhányat, utalva a székely zászló történetére, jelképeire, az autonómia hiányában jelentkező mentális és szervi betegségek esetleges megjelenésére. Mindenütt adományoztunk a szervezőknek, a sajtónak, a könyvtáraknak, egyházaknak az *Autonómiatípusok Európában és Magyarországon* c. könyvemből.

Ez kiváló lehetőséget biztosított ugyanakkor a további munkánkhoz a kapcsolataink fejlesztésére.

(sajtónk:

- **Vásárhelyi Hírlap és Krónika**, 2017.szept. 22-24. Szucher Ervin: Autonómia-összehangolt terv kell.
- <http://www.kozpont.ro/hirek/tarsadalom/a-szekelyeknek-a-skot-a-szorvanyanak-az-eszakir-autonomiamodell-lenne-esszeru/> N. Gyula: [A székelyeknek a skót, a szórványnak az északír autonómiamodell lenne ésszerű](#)

A TOVÁBBIKBAN SZUCHER ERVIN ÍRÁSÁT KÖZÖLJÜK:

Szucher Ervin

Apró lépéseket is kell tenni az autonómiáért

(Erdélyi Napló (Kolozsvár), 2017. okt. 19.)

Szucher Ervin • 2017. október 21., 22:27 • utolsó módosítás: 2017. október 21., 22:33 Ahány ország, annyiféle autonómiamodellel létezik. Bácsfayné dr. Hévízi Józsa autonómia-szakértővel az európai önrendelkezési törekvéseket vettük számba, illetve az erdélyi magyarság által követendő példákat. (Ezt a cikket a Erdélyi Naplóról másolták:

<https://erdelyinaplo.ro/interju/apro-lepeseket-is-kell-tenni-az-autonomiaert>)

Ahány ország, annyiféle autonómiamodellel létezik. Bácsfayné dr. Hévízi Józsa autonómia-szakértővel az európai önrendelkezési törekvéseket vettük számba, illetve az erdélyi magyarság által követendő példákat.

– Miként válik a gimnáziumi történelemtanárból az autonómiaformák egyik elismert szakértője?

– Édesanyámnak köszönhetően, keresztény elkötelezettségű családban nőttem fel. A magyarság kényes kérdései – Trianon, Erdély, Felvidék, Délvidék és a többi elszakadt területek – a budafoki otthonunkban soha nem képeztek tabutémát. Nehéz anyagi körülmények közt éltünk, tizenkét éves voltam, amikor édesanyám a határon túli magyarokhoz kezdett kirándultatni. Számunkra a külföldi nyaralást az elszakadt nemzetrészek látogatása jelentette. Felőtként a rendszerváltás előtt is sokszor jöttem édesanyámmal együtt, élelemmel tele bőrönddel Erdélybe. Azokban az ínséges 80-as években ismerőseinknek, barátainknak szinte nem volt mit enniük, sokszor egyetlen kívánságuk az volt, hogy egy kiló magyar kenyérrel, Duna-kavicscsal vagy citromlével ajándékozzuk meg. Emlékszem, a vonatok üresek voltak, csak a magunkfajták utaztak akkoriban Erdélybe. Attól rettegtünk, hogy a román vámosok elveszik az ajándékba felpakolt ételmet, ám kellemes meglepetés ért: mosolyogva és engedékenyen viszonyultak hozzánk és „mentőakciónkhoz”.

– Mit tapasztalt, hogyan viszonyultak a Kádár-rendszerben a határon túli magyarokhoz?

– 1987-ben, amikor a csepeli vasművek ipari iskolájában tanítottam, a Vöröskereszt felhívására néhány kollégámmal ruhagyűjtésbe kezdtem. Az igazgató le akarta állítani az akciót mondván, ez nacionalista tevékenység. Nem hittem a fülemnek, mint ahogy azt sem akartam elhinni, amit az egyetemen tanítottak. Mégpedig, hogy tetteinkért mi, magyarok szégyenérzettel kell élnünk, meg hogy Trianon is büntetésből született, mert elnyomtuk a románokat, a szerbeket, a szlovákokat... Elkezdtem tanulmányozni a határon túli magyar történészek munkáját, és hamarosan rájöttem: semmi nem stimmel abból, amit a Kádár-korszakban tanítottak. Kíváncsi voltam a többi európai nemzetre is, meg arra, hogy kisebbségi kérdésben hogyan vélekedtek. A gyűjtőmunka kapcsán jutottam el az autonómia kérdésének tanulmányozásához. Az első munkám az Autonómatípusok Magyarországon és Európában volt, ami negyvenoldalas dolgozat volt. Felkerült az országgyűlési képviselők asztalára, Püski Sanyi bácsi pedig, az azonos nevű kiadó alapítója azt mondta, becsületesen ki kell dolgozni, s akkor könyv is lehet belőle. Lett is, 2001-ben, ő jelentette meg.

– Írásaiban, előadásaiban rendszerint méltányolja a kislépések politikáját. Ezek szerint mégiscsak az RMDSZ által kijelölt, de oly sokat bírált út tűnik járhatóbbnak?

– A skótok, walesiek, írek példájából indultam ki: az autonómia kivívásának módszerében valamikor ott is egymásnak feszültek a pártok. Viszont mindenik járta a maga útját, és hozzátett valamit a közös ügyhöz. Nem elég hangzatosan kinyilatkozni azt, hogy mi autonómiát akarunk, mert az márpedig megillet bennünket. El kell fogadnunk azon pártok, szervezetek segítségét is, akik kis lépések által próbálják lebontani a központosított rendszert. Nem baj, ha alkalmyszerűen szövetséget kötnek a hatalommal, ha munkájuk, küzdelmük eredményes, örülnünk kell annak is. Azt szoktam mondani, a kis lépésekből tevődik össze a nagy lépés. Skóciát szoktam példaként felhozni: száz évvel ezelőtt a skót nép mindössze kulturális autonómiával rendelkezett. Mára egy olyan típusú önrendelkezést sikerült kiharcolnia, amelynek következtében a többség nem akar kiválni Nagy Britanniából. De ismétlem: ezért száz éven keresztül következetesen harcolt.

– Nem gondolja, hogy amennyiben ezt a gondolatmenetet ma nyíltan és deklaratív módon is felvállalná az erdélyi magyar politikum, holnaptól a román pártok a kisebb engedményektől is elzárkóznának?

– Több fronton és több módszerrel is meg kell vívni a harcot: itthon és a nemzetközi porondon, kis lépésekkel és nagyobbakkal, a közösségi jogokért, a tulajdonjogért, mindenért. És ebbe be kell kapcsolódnia a teljes elitnek: a tudósoknak, a történészeknek, a kutatóknak, az egyházi vezetőknek, a politikusoknak, mindenkinek. Az erdélyi magyarság rendelkezik azzal a réteggel, amely kitermelheti maga soraiból az autonómiaharcosokat. És ne feledjük: az eredmények is összeadódnak.

– Európában ahány autonómia, annyiféle. Létezik olyan modell, amely a leginkább illik az erdélyi magyarságra?

– Valóban többféle autonómia létezik, de ezek egymásra épülnek, összefüggnek. Tagadhatatlan, hogy a tömbben élő magyarságnak egyféle önrendelkezésre van szüksége, és másra a vegyes lakosságú területeken élőknek. Egyes helyeken a dél-tiroli modell lenne alkalmazható, máshol az északi. De minden egyes formát át kell tanulmányozni, ötleteket innen is, onnan is lehet meríteni. Tudni kell, hogy a többségi hatalom egyik típusú önrendelkezési formát sem osztogatta ajándékba. Európa-szerte azért létezik olyan sok autonómiaforma, mert mindegyik hosszas harcnak és kemény alkunak az eredménye. A walesiek, akik megalkuvóbbak voltak, mint a skótok, jóval kevesebbet értek el. Tagadhatatlan, az eredmény nemcsak a kisebbségi igényekkel hozható összefüggésbe, hanem a politikai alkupozícióval is.

– Meddig lehet feszegetni az autonómiáért folytatott küzdelem határait? Az írek, a baszkok, a dél-tiroliak a robbantásoktól sem riadtak vissza. Az erdélyi magyarság viszont kimondottan a békés eszközöket választotta.

– A történelem valóban igazolja, hogy sajnálatos módon a többségi hatalom csak a szélsőséges akciók következtében riad meg: akkor, amikor például Londonban a miniszterelnök rezidenciája előtt is bomba robban. Indiában Ghandi hiába hirdetett békés küzdelmet, akkor volt nyert ügye, miután ez véres harcokba torkollt. Mint ismert, a kezdetben követelt autonómiából 1947-ben függetlenség lett. Mindennek dacára állítom, nem az erőszakos küzdelem a megoldás. Az erdélyi magyarságnak ésszerűen kell politizálnia, és meg kell tanulnia úgy élni a mérleg nyelve szerepével, mint ahogy tették a walesiek és a skótok a 90-es években vagy a katalánok a 20-as években, amikor először sikerült kiharcolniuk a későbbi Franco-diktatúra idején elvesztett autonómiát.

– Budapestről eléggé erősnek és elszántnak látszik az erdélyi magyarság az immár bő húsz éve húzódozó autonómia-küzdelem folytatására?

– Mindenképpen. Az erdélyi magyarságra ma is pozitív példaként tekintenek a felvidéki, délvidéki, kárpátaljai testvérek. Ha a székelységnek sikerül kiharcolnia az autonómiát, az mindenképpen megerősítené a partiumiakat, a vegyes településeken vagy a szórványban élőket is. A küzdelem viszont akkor lesz eredményes, ha sikerül a haladó gondolkodású románokkal összefogni. Elvégre a központosítás lebontása, a szubszidiaritás elvének megvalósulása nekik is éppen olyan hasznos, mint a magyaroknak. Nem hinném, hogy ne vennék észre, hogy a gazdag Erdélyt mennyire kiszipolyozzák a szegényebb román vidékek. Megítélésem szerint egy önálló erdélyi tartomány létrehozása komoly előrelépést jelenthetne.

– Ha most egy, a nacionalista tömegek szavazatai által életben tartott román politikus bőrébe bújna, meddig engedne a magyaroknak? Elvégre azt látná, hogy a katalánok számára is egyre szűkebb az autonómia fogalma, ennél jóval tágabb keretekre vágnak.

A spanyol hatalom a hibás a Katalóniában kialakult elégedetlenségi hullám miatt. Mindaddig, amíg a tartomány által befizetett összegnek csak a töredékét hajlandó visszautalni, ezen ne is csodálkozzon senki. De ellenpélda is létezik: Finnország olyan mértékű önrendelkezést biztosított az Åland-szigeteken élő svédeknek, hogy azoknak meg sem fordul a fejükben, hogy a kiválást követeljék. A legutóbbi skóciai választás is az önállóság kérdésének az elbukását bizonyította, de ehhez szükség volt a brit központi kormány pozitív hozzáállására.

– Ha mindenik autonómiaforma működőképes, az unió miért tartózkodik egy-egy újabb autonóm terület létrehozásától?

– Az EU addig monitorizál egy országot és addig érdekli az ott élő kisebbségek sorsa, amíg az illető állam be nem lép a szövetségbe. Mihelyt az adott ország az unió tagjává válik, Brüsszel nemzetállamként kezeli, és belügynek tekinti a kisebbségi kérdést, amibe nem kíván beleszólni. Éppen ezért az autonómiatörekvésekkel nem az Európai Uniónál kell kopogtatni: a gondokat, terveket az ENSZ elé kell tárni, és a népek önrendelkezési jogairól szóló dokumentumokra kell hivatkozni.

– Az ENSZ-nek mekkora hatásköre van egy uniós államra?

– Akkora, amekkorát érvényesíteni tudunk. A politikában mindig léteznek fordulatok, és adódnak lehetőségek. Ezekre viszont időben fel kell készülni.